

Indhold

INDLEDNING

TOSPROGEDE BØRN I DET DANSKE SAMFUND

Martha Sif Karrebæk	9
----------------------------------	---

1 • SPROGS BETYDNING FOR TOSPROGEDE BØRN

J. Normann Jørgensen	19
Sprog	20
Sprog som menneskeligt fænomen	20
Sprogets indretning	23
Sprogets sociale funktioner	25
Sprogets psykologiske funktioner	30
Et helhedssyn på sprog	33
At kunne et sprog	35
Sprogfærdighed	39
Sproglig bevidsthed	40
Færdigheder i skriftsprog	41
Sproglig variation	43
Sprogs udvikling	48
Kodeskift	53
Tosprogethed i det politiske Danmark	55
Tosprogede børn	58
Børns brug af sprog	59
Individuel sproglig udvikling	60
Sprogtilegnelse	62
Sprogundervisning	68
Modersmål, andetsprog og fremmedsprog	69
Modersmålets betydning for andetsprog	72
Sprogs betydning for tosprogede børn og unge	74

2 • MINORITETER I DANMARK

Thomas Gitz-Johansen	75
Definitionen af en minoritet	75
Forskellige typer af minoriteter	77
Et produkt af historien	79
Minoritet eller minorisering	80
Det subjektive og det objektive	82
Forholdet mellem minoriteter og majoriteten	84
At tælle minoriteter er besværligt	85
Fordelingen på skoler	88
Hvor mange er for mange?	89
Politiske og pædagogiske tiltag	91

3 • RACISME OG LIGESTILLING

Christian Horst	98
Racisme – hvad og hvor?	98
Diskrimination og ligestilling: Det normative grundlag	99
Ligestillingsnormer flytter sig	103
Ligestilling mellem lovgivning og uddannelse	105
Race og racialisering af diskurserne	107
Racismetypologi	108
Redskaber mod racediskrimination	112
Ishøjsagen	114
Racialiserede diskurser	116
Racialisering og ytringsfriheden	123
Afrundende bemærkninger	125

4 • ET ANTROPOLOGISK BLIK PÅ KULTUR

Helle Bundgaard	131
Det klassiske antropologiske kulturbegreb	132
Kultur som forklaring?	133
Det komplekse kulturbegreb	136
Multikulturalismen i lyset af et komplekst kulturbegreb	139
Også børnehaver har (institutions)kultur	140

Fra kulturel robot til kulturel aktør med ansvar for sine handlinger	143
Afrundende bemærkninger	146

5 • MØDET MED DEN DANSKE SKOLE

Else Christensen	151
Om forløbsundersøgelsen af børn med anden etnisk baggrund end dansk	151
Børnene går i almindelig folkeskole	154
Børnene har oftest været i daginstitution	156
Beherskelse af dansk	159
Forhold af betydning for beherskelsen af dansk	161
Trivsel i skolen	166
Forhold af betydning for trivsel i skolen	168
Afrundende bemærkninger	170

6 • OPVÆKSTVILKÅR OG KOMPETENCEUDVIKLING

Marianne Skytte	172
Socioøkonomisk ressourcesvage forældre	173
Socialiseringsværdier	176
Livsform	177
Kollektivistiske og individualistiske livssyn	181
De kønnede opvækstvilkår	185
Afrundende bemærkninger	187

7 • FORÆLDRESAMARBEJDE

Adnan Ağacanoğlu	191
Den manglende dialog	192
Hvad består det traditionelle forældresamarbejde i?	193
Forskellige opfattelser af skole og uddannelse	195
Tosprogede forældre er indbyrdes forskellige	197
Forældreopdragelse eller fælles erfaringer?	199
Forslag til løsninger	200
Afrundende bemærkninger	202

8 • PÆDAGOGISK PRAKSIS

Anne Holmen	204
Hvad betyder tosprogethed i pædagogisk sammenhæng?	205
Tosprogede børns uddannelsessituation	207
Sprogstimulering af småbørn: den forenklede model	209
Kvantitativt og kvalitativt syn på sprog	210
Sprogpædagogik: den komplekse model	212
Modersmålet som læringsredskab	214
Dansk som andetsprog som fag i skolen	218
Sproglig refleksivitet	221
Sprogpædagogik og almenpædagogik	222
Kulturelt inkluderende læringsmiljø	224
Samfundsmæssig respons på flerkulturalitet og flersprogethed	226
Er der behov for en særlig tosprogethedspædagogik?	230
OM FORFATTERNE	235
STIKORD	237